

**Соціально- економічний та політичний розвиток
України в період десталінізації.
Тестування.**

**1.Що було однією зі складових політики
десталінізації ?**

- А) Лібералізація державної політики щодо церкви.
- Б) Ліквідація монополії КПРС на владу, передача влади З'їзду народних депутатів.
- В) Створення національних комуністичних партій.
- Г) Ліквідація системи ГУЛАГу, амністія та реабілітація незаконно засуджених.

2. Яка зміна в економічному розвитку України в др. пол. 1950 – пер. половині 1960-х років пов'язана зі створенням раднаргоспів?

- А) Установлення авансування та пенсій за віком для колгоспників.**
- Б) Раціоналізація використання місцевих матеріальних і людських ресурсів.**
- В) Перехід підприємств на повний госпрозрахунок у межах економічних зон.**
- Г) Ліквідація товарно-грошових відносин і централізованого планування.**

3. Чи відображено в уривках з історичних джерел окремі аспекти життя українського суспільства в період десталінізації (1953 – 1964 рр.)?

- 1. «...У рік, коли було одержано найбільший урожай, на цілині працювало понад 775т. юнаків і дівчат з України. Сотні тисяч механізаторів і фахівців, мобілізованих у сільському господарстві багатьох регіонів, приїхали на цілину й організували радгоспи.»
- 2. «Збирання кукурудзи важко піддавалося механізації й тому постійно доводилося мобілізувати з міст сотні тисяч чоловік. Строки навчання у вузах пересувалися, а обсяг навчального матеріалу скорочувався, тому студенти тепер мали ще один «»
- А) Відображено в обох уривках.
- Б) Тільки в першому.
- В) Тільки в другому.
- Г) Не відображено в жодному .

4. Які з указаних нижче заходів партійно-державного керівництва в 1950 – середині 1960-х років не вплинули на життєвий рівень населення України? 2 пр.

- 1. Заборона робітникам і службовцям самочинно змінювати місце своєї роботи.
- 2. Впровадження державних позик і збільшення присадибного господарства колгоспників.
- 3. Ведення широкомасштабного індустріального житлового будівництва.
- 4. Створення сфери побутових послуг і системи громадського харчування.
- 5. Установлення щомісячного авансування та пенсій за віком для колгоспників.
- 6. Підвищення рівня оплати праці, упровадження п'ятиденного робочого тижня.

5.Оберіть ознаки десталінізації в другій половині 50-х – першій пол. 60-х років ХХ ст. 3 пр.

- **1. Критика культу особи.**
- **2. Припинення «холодної війни» із Заходом.**
- **3. Надання дозволу кримським татарам повертатися на історичну батьківщину.**
- **4. Реабілітація жертв репресій.**
- **5. Падіння «залізної завіси» у зв'язках із зарубіжними країнами для пересічних громадян.**
- **6. Викреслення імені Сталіна з назв географічних об'єктів та установ.**

6.Співвіднесіть поняття з визначенням.

- **А Реабілітація.** А)Рідке, незвичайне , виключне явище.
- **Б Волонтаризм.** Б)Соціально-політична діяльність, яка нехтує об`єктивними законами історичного розвитку, керується суб`єктивними бажаннями і волею окремої людини та її довільними рішеннями.
- **В Суб`єктивизм.**
- **Г Раднаргоспи.** В) Виправдання, відновлення в правах неправильно звинувачених, зганьблених чи засуджених осіб.
- **Д Феномен.** Г) Органи державного управління, утворені за територіальним принципом, що керували промисловістю та будівництвом у межах економічних районів.

7. Установіть хронологічну послідовність включення до складу Української РСР територій, позначених на карті буквами.

8. Установіть хронологічну послідовність подій.

- А) Створення раднаргоспів.**
- Б) XX з'їзд КПРС.**
- В) Ліквідація МТС.**
- Г) Початок «целінної епопеї».**

9. Установіть хронологічну послідовність виникнення поданих ілюстрацій.

А

Б

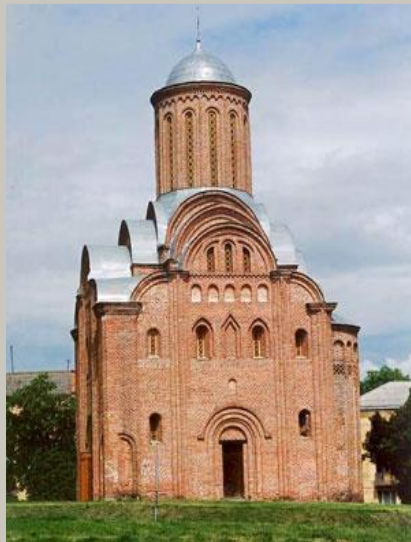
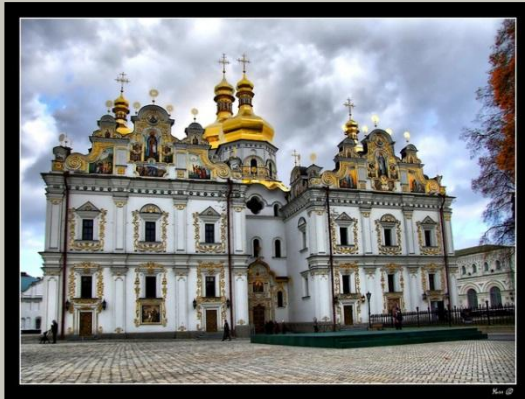

В

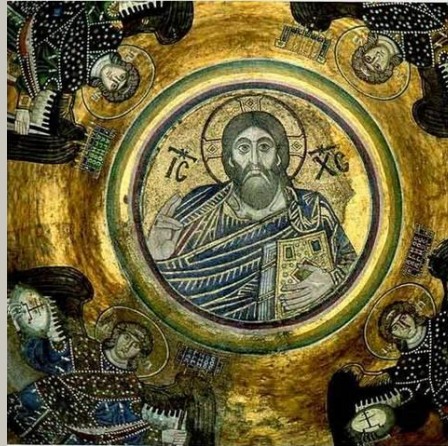

Г

Повторення. Підготовка до ЗНО.
Тема. Культура Київської Русі.

Повторення. Підготовка до ЗНО.
Тема. Культура Київської Русі.

Тема. Феномен «відлиги» в українській культурі 1953-1964рр.

План

- 1. Історичні умови розвитку української культури.**
- 2. Розвиток науки. НТР.**
- 3. Реформи в системі освіти.
Русифікація.**
- 4. Десталінізація та її вплив на літературно-мистецьке життя.
Шістдесятники.**

Мотивація навчальної діяльності

Із книги Ф. Моргуна «Переорані покоління»

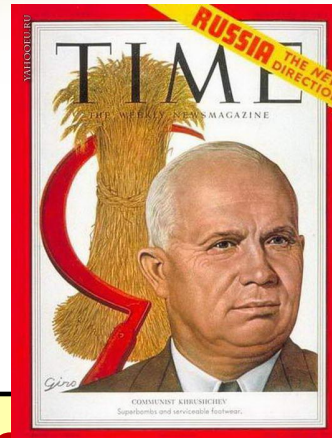
«Хрущов щиро бажав добра народу і країні. Але він був обтяжений вантажем минулого і також помилявся, особливо в останні роки роботи.

Головна його помилка і вина перед народом, який він, поза сумнівом, любив, у тому, що не зумів своєчасно піти, дати можливість іншим тягти той страшний вантаж, який випадає на долю сумлінних лідерів».

Наприкінці уроку ми з'ясуємо, чи справді Хрущов прагнув того, про що говорить автор.

Проблемне запитання уроку

**В чому проявилась
суперечливість
та непослідовність духовного
життя
українців в період
хрущовської
«відлиги»?**

1. Історичні умови розвитку української культури.

«ВІДЛИГА»

Послаблення
адміністративного
тиску та ізоляції

Святкування
300-річчя
Переяславської ради

Нова хвиля
«Українізації»

Стимуляція культурного життя

Духовне розкріпачення

Чергове «ВІДРОДЖЕННЯ»

2. НТР та Україна

Жовтень 1961 р.-XXII з'їзд
КПРС

НТР-
Засіб
досягнен
ня

К
О
М
У
Н
І
З
М

НТР- процес якісного перетворення
продуктивних сил на основі
досягнень науки і техніки

Жовтень 1961 р.-ХХІІ з'їзд КПРС

НТР та Україна

- Презентація учнівського проекту
«Крізь терни до зірок»

- Виконавці:

Чегринець Діана та Стадник Денис

**У чому полягає суперечливість
розвитку науки в період
«відлиги»?**

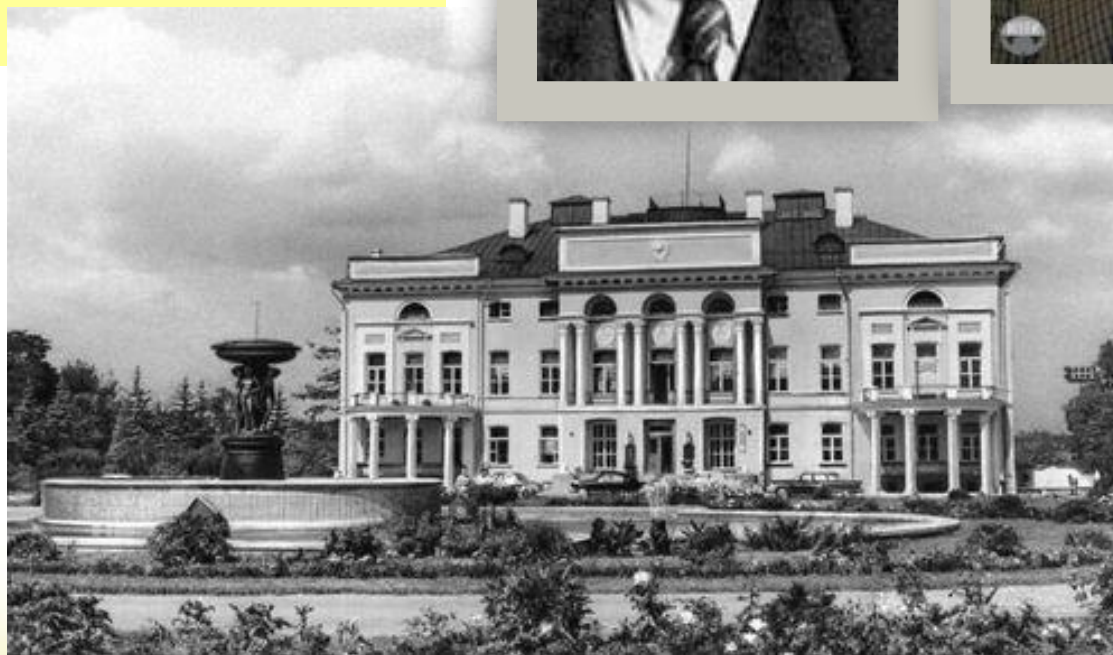

«Крізь терни до зірок»

- Зросли бюджетні витрати на науку.
- Істотно підвищилися престиж і оцінка праці науковців.
- Учені вперше отримали можливість виїжджати в закордонні відрядження, під час яких можна було ознайомитися з новітніми зарубіжними науковими досягненнями.

Провідний науковий центр - Академія наук УРСР

- Президентом
- з 1946 р. по 1962 р. був **А. Палладін**, а з 1962 р.- **Б. Патон**.

1957 р.-у складі АН
УРСР було створено
Обчислювальний центр
на чолі з математиком
В.Глушковым.
Кібернетика

В Інституті фізики в
1960 р. було створено
ядерний реактор, за
допомогою якого
здійснювалися наукові
дослідження атомного
ядра.

Величезну роботу з
дослідження проблем
атомної енергетики
проводив Харківський
фізико-технічний
інститут на чолі з
І.Курчатовим.

Під керівництвом
М.Амосова була
розпочата розробка
нових методів
хірургічного
лікування серцевих
захворювань.

Подводная лодка
с атомным
двигателем

Конструкторське бюро «Південне» м.Дніпропетровськ. Головний конструктор- Михайло Ягель.

- Тут розроблялася ракетно-космічна техніка, воно працювало на оборонну промисловість тому наукові дослідження та імена вчених, які їх здійснювали, були засекречені. Ці мужні люди працювали в екстремальних умовах.

Якось М. Хрущов після відвідування конструкторського бюро «Південне» жартував:

«У нас виробництво ракет поставлено на конвеєр. Недавно я був на одному заводі й бачив, як там ракети виходять, ніби сосиски з автоматів».

Гуманітарні науки

- Процеси лібералізації, не могли не торкнутися і гуманітарних наук. У цей період вчені вперше отримали можливість дослідити архівні джерела радянської епохи.
- Була створена багатотомна Українська радянська енциклопедія
- Але ці науки продовжили знаходитись під жорстким ідеологічним контролем.

Українські вчені багато зробили для розвитку космонавтики. Вони безпосередньо були причетні до запуску штучного супутника Землі в 1957 р. і першого польоту в космос людини - *Ю. Гагаріна* в 1961р.

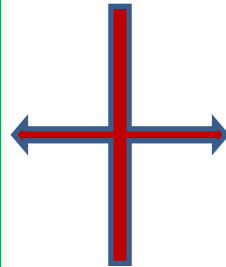

**Українські вчені багато зробили для розвитку космонавтики.
Вони безпосередньо були причетні до запуску штучного
супутника Землі в 1957 р. і першого польоту в космос людини -
*Ю. Гагаріна в 1961р.***

У чому полягає суперечливість розвитку науки в період «відлиги»?

- Відкриття в галузі фундаментальних та прикладних наук.
- Збільшення виробництва товарів народного вжитку.
- Використання атому в мирних цілях.
- Початок «космічної ери».

- Україна залишалася науковою периферією СРСР.
- Переїзд талановитих вчених" на роботу до Москви.
- Контроль над суспільними науками.
- Повільні темпи НТР.

3. Реформи в системі освіти.

Закон 1958р.

«Про зміцнення зв'язку школи з життям і про подальший розвиток системи народної освіти в СРСР»

Пункт закону

- обов'язкове вивчення російської мови;
- батьки самі вирішують, якою мовою відбуватиметься навчальний процес у школі.

Які наслідки мав цей закон для українців?

«Московське керівництво пропонувало батькам самим вибирати, якою мовою повинні вчитися їхні діти. Таке формулювання спричинило хвилю протестів в Україні. За умов, коли соціальний статус і престиж української мови був нижчим, ніж російської, було очевидним, яку школу обиратимуть батьки для своїх дітей, щоб полегшити їм у майбутньому просування по суспільній драбині. Українцям вкотре було заблоковано шлях до модерного суспільства. Тому в Україні, як і в інших республіках, дійшло до відкритої опозиції хрущовській освітній реформі.»

Ярослав Грицак. Нарис історії України

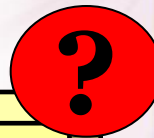
3. Реформи в системі освіти.

На початку 1960-х рр. процес русифікації ще не набув загрозливого характеру, а нові зміни в школі дали позитивний результат у справі національного відродження.

- Робота з підручником
- С.

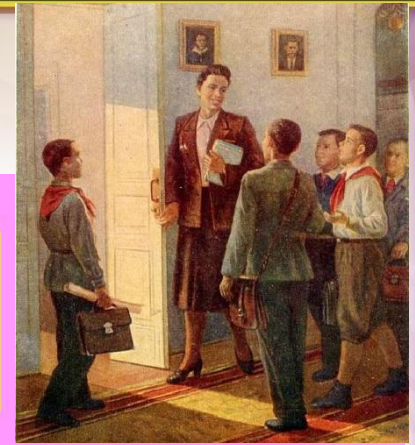
Які позитивні зрушення відбулися в галузі освіти?

3. Реформи в системі освіти.

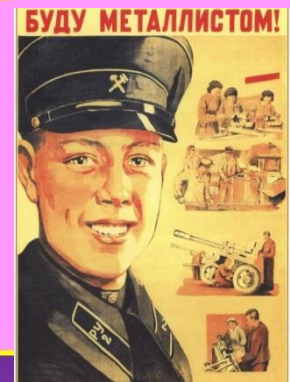
8-річне обов'язкове навчання навчання.
Десятирічки перетворювались на
одиннадцятирічки

Покращувалась система
підготовки вчителів

Розширювалася мережа
шкіл-інтернатів

Політехнізація освіти -учень, виходячи зі стін
школи, отримував найбільш поширені в
промисловості й сільському господарстві професії.

И в борьбе за дело
Коммунистической партии
БУДЬ ГОТОВ!

ВСЕГДА ГОТОВ!

4. Десталінізація та її вплив на літературно-мистецьке життя.

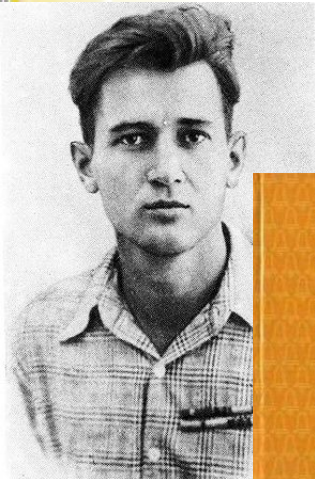
- Першою ластівкою пробудження стала публікація в 1955 р. статті О.Довженка „Мистецтво живопису і

„**«Розширюйте творчі межі соцреалізму!»**»

Цей заклик сприймався як сигнал нових можливостей для вільного творчого

Пошуку.
Першим на нову ситуацію зреагували письменники

О.
Гончар

М.
Стельмах

Л.
Первомайський

Політична „відлига” привела до нової хвилі

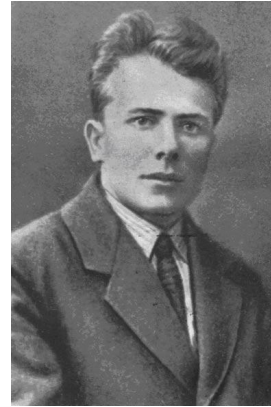
„українізації”. ГРОМАДСЬКОСТІ ПОВЕРНУЛАСЯ ЧАСТИНА ДУХОВНОЇ СПАДЩИНИ "РОЗСТРІЛЯНОГО ВІДРОДЖЕННЯ"

О.
Досвітній

М.Драй-
Хмара

Г.
Косинка

В.
Еплан

У 1957р. були поновлені у письменницькому товаристві репресовані О.Ковінька та В.

Мисик.

Знову було відкрито поставлено питання про збереження української мови та розширення сфери її вживання.

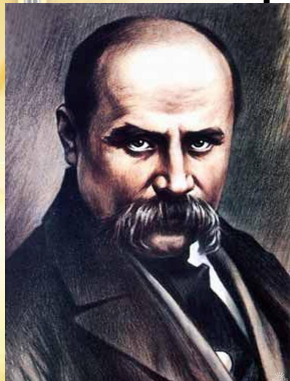
На захист української мови виступив М. Рильський. П

**1963р.- Київська конференція
з питань української мови**

Максим Рильський
(1895—1961)

Критика культу особи Сталіна створила умови для оновлення й лібералізації суспільства, сприяла громадському пробудженню, національному відродженню в Україні.

Інтерес народу до укр. мови, історії
Взято під охорону пам'ятники культури

Розвиток літературознавства та мовознавства

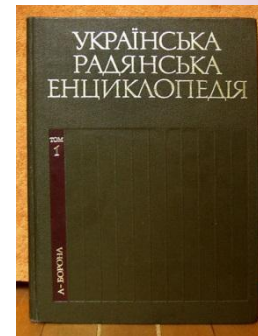
1962р- Шевченківська премія

Академія будівництва і архітектури, Українська сільськогосподарська академія наук

Спілка журналістів України (1957) та Спілка працівників кінематографії України (1958).

Нові періодичні видання «Прапор» «Укр.історичний журнал» і т.д.

Митці України почали пошуки нових форм в образотворчому мистецтві, виходячи за рамки соцреалізму.

Москва.1964р.Пам'ятник Т. Г. Шевченку (роботи М. Грицюка, Ю. Сінкевича, А. Фуженка).

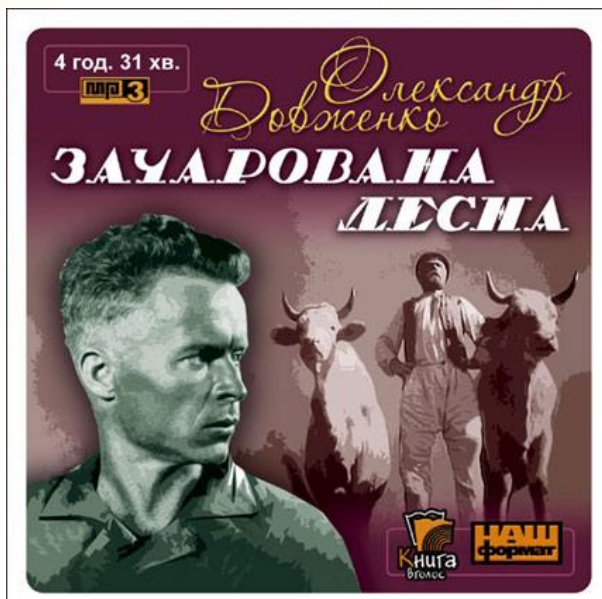

Львів. Пам'ятник І. Франкові, (роботи В. Борисенка, Д. Крвавича, Е. Миська).

Цікаві твори станкової скульптури створили М. Рябінін і В. Сколоздра («Олекса Довбуш»), Г. Петрашевич («Дитино моя») та інші митці.

Камертоном високої духовності звучали кіноповісті Олександра Довженка.

В творах піднімалися злободенні, гострі проблеми української культури, екології, історичної пам'яті, демонструвався новий загальнолюдський вимір творчості

Нову хвилю

в кінематографі представляли С. Параджанов, Ю. Іллєнко, Л. Осика.

МУЗИК

Плідною і багатою **А** новій суспільно-політичній атмосфері була творчість українських композиторів . Українське музичне мистецтво збагатилося творами Б. Лятошинського, С. Людкевича, братів Г. та П. Майбородів, Ю. Мейтуса.

Новаторством була позначена авангардна музика Л. Грабовського, В. Годзяцького та ін.

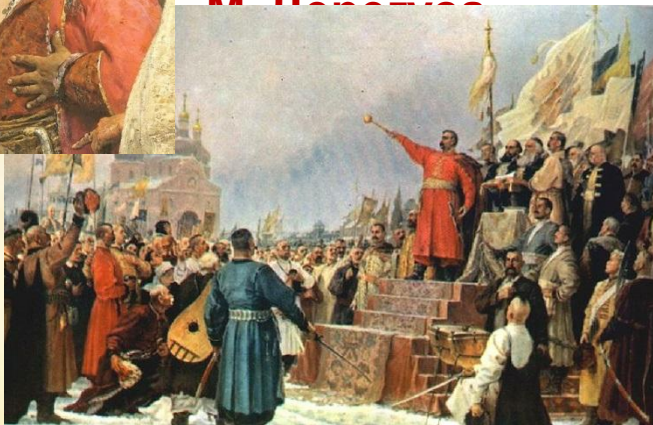
ТЕАТ
Р Пожвавлення в національно-культурному житті зумовило зростання в суспільстві інтересу до театрального мистецтва. Багатьох приваблювало мистецтво таких майстрів сцени, як В. Добровольський, Н. Ужвій, Ю. Лавров, Є. Пономаренко. Традиції Леся Курбаса творчо наслідували його учні — режисер Г. Юра, М. Крушельницький та інші.

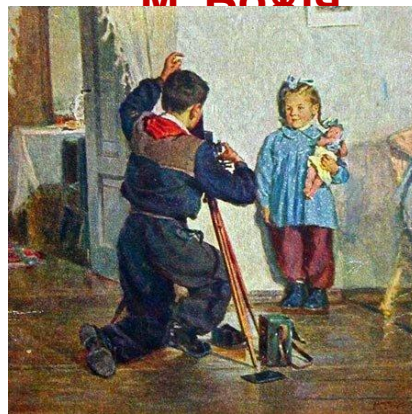
ОБРАЗОТВОРЧЕ

Скарбниця образотворчого мистецтва поповнилася
нами

М. Перстін

М. Божія

Оригінальні форми й незвичний зміст принесла
творчість художників

О. Заливахи,

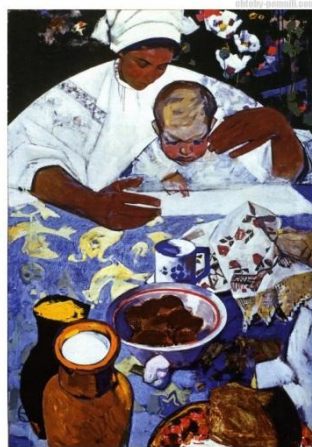

Алла Горська

КВІТКА
НА ВУЛКАНІ

ор

В. Кушнір. (Київ)
Матери

Алла Горська

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

Із рухом шістдесятиників тісно пов'язане ім'я талановитої художниці **Т. Яблонської**.

Яблонская Татьяна Ниловна
1917 – 2005 гг.

Народный художник СССР и Украины, действительный член Академии искусств СССР и Украины, профессор, Герой Украины, лауреат трех Государственных премий СССР, двух медалей Академии искусств СССР, национальной премии Украины им. Тараса Шевченко.

Вона стала **основоположником і фундатором фольклорного напрямку** в українському образотворчому мистецтві, який зберігся і набув розвитку в наступні десятиріччя.

Про що свідчать ці факти?

Бюджетні
асигнування
нижчі, ніж в Росії

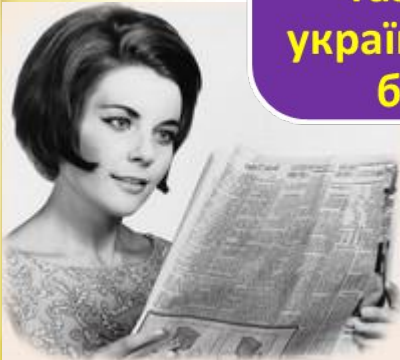
1958р-
У міських
україномовних
школах навчався 21
% учнів

«Русифікація»

1958р.
Із загальної
кількості
газет(1366)
україномовними
були 765

Середина 50-х рр.
Українською
мовою навчалося
65 % учнів

Розриваючи ідеологічні пута, митці повернулися до осмислення і відображення загальнолюдських цінностей та ідеалів, до реальної людини з її багатограними інтересами, запитами.

**Починається «новітнє українське»
відродження.**

У літературу і мистецтво приходить блискуче, талановите
покоління

«шістдесятників»

**В чому проявилась суперечливість та непослідовність
духовного життя українців в період хрущовської
«відлиги»?**

**Активні
освітні
реформи**

**Не завжди
вдалі**

**Українізація
Національне
відродження
Русифікація**

**НТР
Шістдесятники
Цензура,
репресії**

**Духовне життя українців відбувалось в умовах
лише послаблення тоталітарної радянської
системи.**

«КАЛЕЙДОСКОП»

**Які імена ,поняття, дати ви
запам'ятали сьогодні на уроці?**

1 група - «Наука»

2 група – «Література»

3 група – «Мистецтво»

З книги Є. Сверстюка «Блудні сини України» про «шістдесятників»

«Шістдесятники — велике явище другої половини ХХ століття, дивне своєю появою в непевну пору відлиги і стоїчним протистоянням неосталінізму та живучою енергією в пору лібералізації.

...Серед ознак шістдесятників я б поставив на перше місце юний ідеалізм, який просвітлює, підносить і єднає. Під цим індикатором раптом звужується аморфне коло людей 60-х років і фіксується образ:

Такий був час: кругом шакали

У колі жменька нас жива,

А ми феномена шукали

І спотикались об слова.

**Д/З Опрацювати параграф,
виконати
завдання до нього.**

Другою ознакою, отже, я б назвав шукання правди і чесної позиції. В самому шуканні вже є неприйняття і опір. Поетів тоді називали формалістами за шукання своєї індивідуальності. Насправді — за шукання істини — замість ідеї, спущеної зверху для оспівування. Як третю ознаку я б виділив неприйняття, опір, протистояння офіційній літературі і всьому апаратові будівничих казарм».

Запитання

1. Перефразуйте три ознаки «шістдесятників», визначених Є. Сверстюком.
2. Чи погоджуєтесь з автором, який назвав «шістдесятників» «блудними синами України»?